

**Доцільність укладення мирової угоди у справах про визнання
батьківства, материнства?**

Статтею 31 ЦПК сторонам надаються рівні процесуальні права. Протягом усього часу розгляду справи по суті позивач може змінити підставу або предмет позову, відповідач має право визнати позов повністю або частково. Сторони можуть закінчити справу мировою угодою (ч.3 ст.31 ЦПК).

Мирова угода - розпорядча дія сторін по взаємному врегулюванню матеріально-правового спору на взаємоприйнятних умовах і припинення судового розгляду справи. При цьому, зустрічне волевиявлення сторін базується на взаємних поступках, оскільки вони самі визначають об'єм суб'єктивних прав, реалізуючих за взаємною згодою. Так, позивач, не маючи достатніх доказів на підтвердження заявлених вимог, може за допомогою мирової угоди отримати більшу частину матеріального блага, залишивши будь-яку частку відповідачу, хоча при нормальному розвитку процесу міг відмовитись від позову. Водночас, сторони розпоряджаються і процесуальними засобами захисту своїх прав, добиваючись припинення процесу в розрахунок на виконання досягнутої мирової угоди, яка замінює собою рішення суду.

Процесуальною особливістю справ про визнання батьківства, материнства є те, що сторони не можуть укласти мирову угоду (курсив мій - О.М. Ганкевич-Журавльова).

З огляду на те, що умови і порядок визнання батьківства, материнства чітко регламентовані законом, в цих справах суди не мають права затверджувати мирові угоди.

Так, на думку І.М. Кузнєцової, **мирові угоди неправомірні щодо тих обставин, з яких обсяг прав і обов'язків строго регламентується законом, то по цих справах мирова угода не затверджується [1, с.43-44].**

Цієї позиції дотримуються К. К. Червяков, Л.М. Пчелинцева та інші [2,с. 28., 3, с. 91]

На нашу думку, така позиція представників законодавства юридичної науки всебічно сприяє захисту суб'єктивних прав та інтересів дитини і призводить до виникнення родинних стосунків з батьком/матір'ю, який/яка ухиляється від визнання батьківства.

Однак, існують протилежні точки зору. Наприклад, Я.Ф. Фархтдинова вважає, що посилаючись на норми процесуального права, не виключається право суду на затвердження мирової угоди у справах про визнання батьківства, материнства. При цьому вчена вважає, що така угода є добровільною і відповідає інтересам дитини [4].

Панує також думка про те, що коли відповідач не оспорує свого батьківства, суд зобов'язаний роз'яснити йому право подати про це разом з позивачкою відповідну заяву до органів РАЦСу і постановити ухвалу про залишення позову без розгляду [5].

Зазначені позиції нами не підтримуються, оскільки вони не можуть сприяти захисту прав та інтересів дитини на належне виховання в повноцінній сім'ї. Спробуємо аргументувати нашу позицію.

Так, у випадку, коли відповідач у судовому засіданні висловив бажання подати заяву про визнання батьківства в органи РАЦСу, то суддя може відкласти слухання справи, визначивши при цьому певний строк для проведення цих дій. Після пред'явлення судді свідоцтва про народження дитини, виданого на підставі запису про встановлення батьківства, провадження у справі може бути закрито, за умови відмови позивача від позову (п.3 ч.1 ст. 205 ЦПК). Якщо такого свідоцтва не буде пред'явлено судді, він розглядає справу по суті.

Так, правильно вчинив Ленінський районний суд м. Чернівців, розглядаючи позов Костромської У.Б. до Крамаренка І.П. про визнання батьківства. Відповідач обіцяв судді встановити батьківство через органи РАЦСу, але не зробив цього, ввівши в оману суд, тому батьківство було

встановлено через суд з урахуванням заяви відповідача про визнання ним батьківства [6].

Суддя, попередньо не одержавши доказів про визнання батьківства в органах РАЦСу, прийме відмову від позову і постановить ухвалу про закриття провадження в справі, а відповідач не виконає своєї обіцянки щодо реєстрації дитини, тоді дитина по суті позбавляється права на судовий захист своїх інтересів, оскільки цей факт виключає можливість його повторного звернення до суду з аналогічним позовом (п.2 ч.2 ст.122 ЦПК).

В подібних випадках захист прав та інтересів дитини вимагає розгляду справи судом по суті.

Таким чином, при визнанні батьківства між особами, що не перебувають у шлюбі, укладення мирової угоди не є доцільним.

Література

1. Кузнецова И.М. Судебное установление отцовства // Комментарий судебной практики за 1981 год / Под ред. Болдырева Е.В., Пергамент А.И. – М.: Юрид. лит., 1982. – С.73.
2. Червяков К.К. Установление и прекращение родительских прав и обязанностей. / К.К. Червяков – М.: Юрид. лит., 1975. – С.68.
3. Пчелинцева Л.М. Семейное право России: Учебник для вузов./ Л.М.Пчелинцева – М.: Изд-во НОРМА, ИНФРА-М, 1999. – С.249.
4. Фархтдинова Я.Ф. Процессуальные особенности рассмотрения отдельных категорий гражданских дел в суде: Учебное пособие / Под ред. Я.Ф. Фархтдинова – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1989.- С.168.
5. Кузнецова И.М. Комментарий к Семейному кодексу Российской Федерации / Отв.ред. И.М. Кузнецова. – М.: БЕК, 1996. – С.142-143; [92] Гражданское право: Учебник / Под ред. Сергеева А.П., Толстого Ю.К. – М.: ПРОСПЕКТ, 1998. – Ч.3. – С.359.

7. Яковлева Е.М. Установление происхождения ребенка от родителей, не состоящих между собой в браке по новому советскому законодательству о браке и семье: Сборник работ кафедры гражданского права и процесса Таджикского государственного университета. / Яковлева Е.М. – Душанбе: Таджик.гос.ун-т, 1970. – С.150.